

हवामान आधारित कृषि सल्ला ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, जिल्हा कृषि हवामान केंद्र, कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दूरध्वनी - (०२१८९) २३३००१

ईमेल - damu.kvkmohol@gmail.com

(१३६) हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दिनांक १७/०९/२०२१

मागील आठवड्यातील हवामान (दि.११.०९.२०२१ ते १७.०९.२०२१)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामान अंदाज (दि.१८.०९.२०२१ ते २२.०९.२०२१)				
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	दिनांक	१८	१९	२०	२१	२२
१.०	१.२	१.६	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मि. मी.)	२.०	०.०	३.०	३.०	८.०
३२.२	३१.४	३१.१	३२.६	३३.४	३३.६	३३.१	कमाल तापमान (अं. से.)	३४.०	३४.०	३३.०	३२.०	३२.०
२०.६	२०.७	२१.१	२३.०	२०.६	२०.६	२१.६	किमान तापमान (अं. से.)	२१.०	२२.०	२३.०	२२.०	२२.०
ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	ढग स्थिति (आकाश)	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ
८७	८५	८६	८९	८७	७२	८५	सकाळची सापेक्ष आद्रता (%)	८४	८२	७९	८३	८३
६९	८२	७९	७४	५९	४७	५६	दुपारची सापेक्ष आद्रता (%)	५२	४६	४५	५३	५६
८.४	९.२	९.३	८.३	३.७	३.७	८.६	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	११.०	११.०	१२.०	१४.०	१५.०

हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला

पीक	अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक १७ सप्टेंबर ते २२ सप्टेंबर २०२१ दरम्यान तुरळक ठिकाणी पावसाची शक्यता आहे. कमाल तापमान ३२ अंश सेल्सिअस ते ३४ अंश सेल्सिअसपर्यंत तर किमान तापमान २१ अंश सेल्सिअस ते २३ अंश सेल्सिअस पर्यंत राहील. वाऱ्याचा वेग ताशी ११ कि.मी. ते १५ कि.मी.पर्यंत राहण्याची शक्यता आहे.
विस्तारीत अंदाज		विस्तारीत अंदाजानुसार (ERFS) मध्य महाराष्ट्रात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक १९ सप्टेंबर ते २५ सप्टेंबर २०२१ दरम्यान कमाल तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची, किमान तापमान सरासरी राहण्याची तर पाऊस सरासरी राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> पावसाची शक्यता असल्याने काढणी केलेले पिके शेड मध्ये किंवा प्लास्टीकच्या कागदाने झाकून ठेवावीत. पावसाचा अंदाज पाहून व पावसाची उघडीप बघून पिकावर कीटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करावी. पिकावर कीटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करतांना योग्य ती खबरदारी व काळजी घ्यावी. हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला व हवामानाच्या पूर्वानुमानाकरिता मेघदूत या मोबाइल ॲप चा वापर करावा. विजेच्या अंदाजाच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाइल ॲप चा वापर करावा.
संदेश		रब्बी नियोजना करिता पेरणी पूर्व कामे सुरू करावीत. (उगवण क्षमता तपासणे, दर्जेदार व प्रमाणीत बियाण्याचे नियोजन करणे, मशागतीचे कामे करणे)
तूर	फांद्या फुटण्याची ते फुलोरा अवस्था	सध्या तुर पिकामध्ये वांझ रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास रोगग्रस्त झाडे उपटून नष्ट करावी. प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात असेल तर २ मिली फेनाझाक्लिन १० ईसी प्रती लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे. शेंगा पोखरणारी अळीच्या प्रादुर्भावाचा आगाऊ अंदाज समजण्यासाठी हेक्टरी ५ कामगांध सापळे ५० मिटर अंतरावर शेतात उभारावेत. तूर पिकास फूलकळी येताना प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून ५% निंबोळी अर्काची किंवा निंबयुक्त किटकनाशक अझाडिरेक्टीन ०.०३% (३०० पी. पी.एम.) ५ मिली प्रती लिटर पाणी या प्रमाणात पहिली फवारणी करावी.
सोयाबीन	शेंगा भरण्याची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ वातावरणामुळे पिकावरील पाने खाणारी अळीने (स्पोडोप्टेरा) आर्थिक नुकसानीची पातळी गाठली असल्यास एस.एल.एन.पी.व्ही. ही ५०० एल ई अथवा एन्डोक्झाकार्ब १५.८% ई सी ६.६ मिली १० लीटर पाण्यातून स्वच्छ व निरभ्र वातावरणात फवारा. नोमूरिआ रिलेई बुरशीच्या वापराने ही अळ्या रोगग्रस्त होऊन मरतात.
मका	तुरा बाहेर पडताना व फुलोऱ्यात असताना अवस्था	मकापिकात कणसे पोखरणारी अळीचा प्रादुर्भाव होऊ नये यासाठी पीक स्त्री केसर येण्याच्या अवस्थेत असताना शेतात ट्रायकोग्रामा चिलोनीस या परोपजीव कीटकांचे अंडीपुंज सोडावेत. पिकावर अमेरिकन लष्करी अळीच्या १० % पेक्षा जास्त प्रादुर्भाव आढळून आल्यास नियंत्रणासाठी खालील पैकी कोणत्याही एका कीटकनाशकाची एकदा फवारणी घ्यावी. क्लोरअॅन्ट्रीनिलीप्रोल १८.५ एस. सी ०.४ मिली प्रती लीटर पाणी किंवा स्पीनोटोराम ११.७ % एस सी ०.५ मिली प्रती लीटर पाणी किंवा इमामेक्टिन बेन्झोएट ५ % एस जी ०.४% ग्राम प्रती लीटर पाणी.
ऊस	वाढीची अवस्था	सहा ते आठ आठवडे वयाच्या आडसाली लागणीस को-८६०३२, जातीसाठी शिफारशीत (५००:२००:२०० किलो नत्र, स्फुरद व पालश) खत मात्रेच्या ४० % नत्र खताची दुसरी मात्रा घ्यावी. यासाठी २०० किलो नत्र (४३४ किलो युरिया) व इतर जातीसाठी शिफारशीत (४००:१७०:१७० किलो नत्र, स्फुरद व पालश) खत मात्रेच्या ४० % नत्र खताची दुसरी मात्रा घ्यावी. यासाठी १६० किलो नत्र (३४७ किलो युरिया) प्रती हेक्टरी या प्रमाणात द्यावे. खत मात्रा देताना ६ किलो युरिया साठी १ किलो निंबोळी पेंडीची भुकटी चोळून घ्यावी.

हवामान आधारित कृषि सल्ला
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, जिल्हा कृषि हवामान केंद्र,
कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दूरध्वनी - (०२१८९) २३३००१

ईमेल - damu.kvkmohol@gmail.com

रब्बी ज्वारी		<p>रब्बी ज्वारीची पेरणी १५ सप्टेंबर ते १५ ऑक्टोबर या कलावधीत जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना ५ सेमी खोलीपर्यंत करावी.</p> <p>रब्बी हंगामात ज्वारी पेरणीसाठी सुधारित वाणाचे बियाणे, जिवाणू संवर्धक, खते इत्यादी निविष्टांचे नियोजन करावे. तसेच रब्बी ज्वारीच्या पेरणीसाठी शिफारस केलेले सुधारित/ संकरीत वाण जमिनीच्या प्रकारानुसार वापरावेत.</p> <p>हलक्या जमीनीसाठी फुले अनुराधा, फुले माऊली मध्यम जमीनीसाठी फुले सूचित्रा, फुले माऊली, फुले चित्रा, परभणी मोती, मालदांडी-३५-१ भारी जमीनीसाठी फुले वसुधा, फुले यशोदा, सी. एस. व्ही. २२, पी. के. व्ही. क्रांती, परभणी मोती, संकरीत वाण: सी.एस.एच. १५ आणि सी.एस.एच. १९ बागायती साठी फुले रेवती, फुले वसुधा, सी. एस. व्ही.- १८, सी.एस.एच. १५ आणि सी.एस.एच.१९ हुरड्यासाठी वाण: फुले उत्तरा, फुले मधुर. लाहयासाठी वाण फुले पंचमी पापडासाठी वाण फुले रोहिणी. रब्बी ज्वारीचे अपेक्षित उत्पादन मिळवण्यासाठी हेक्टरी १.४८ लाख रोपे ठेवणे जरूरी चे आहे. त्याकरिता ज्वारीची पेरणी ४५ x १५ सेमी. अंतरावर करावी. पेरणी पूर्वी प्रती किलो बियाण्यास ४ ग्रॅम गंधक (३०० मेश पोताचे) चोळावे. तसेच २५ ग्रॅम अझोटोबॅक्टर व पी.एस.बी. कल्चर चोळावे. जिवाणू संवर्धकांची प्रक्रिया करून हेक्टरी १० किलो बियाणे वापरावे.</p>
करडई		<p>रब्बी करडईची पेरणी सप्टेंबरचा दुसरा पंधरवडा ते ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत जमिनीत पुरेसा ओलावा असताना करावी. रब्बी हंगामात करडई पेरणीसाठी बियाणे, जिवाणू संवर्धक, खते इत्यादी निविष्टांचे नियोजन करावे. तसेच करडईच्या पेरणीसाठी शिफारस केलेले सरळ/ संकरीत वाणांची निवड करावी. करडईच्या कोरडवाहू क्षेत्रात पेरणीसाठी भीमा, फुले कुसुमा, फुले करडई - ७३३ या सरळ वाणांची निवड करावी. कोरडवाहू तसेच बागायती लागवडी साठी एस. एस. एफ.-७०८, फुले चंद्रभागा (एस. एस. एफ. ७४८), एस. एस. एफ. १२-४० या सरळ वाणांची निवड करावी. तर नारी एन.एच. -१ या संकरीत वाणाची निवड करावी.</p>
हरबरा	पूर्व मशागत	<p>कोरडवाहू हरबरा पिक पेरणीसाठी जमिनीची मशागत करावी. खरीप हंगामातील पिक काढणीनंतर कडीकचरा व धसकटे गोळा करून घ्यावीत कोरडवाहू हरबरा पिकाची पेरणी २० सप्टेंबर पासून करावी.</p>
डाळिंब	फळ वाढीची अवस्था	<p>जर बागेत तेलकट डागाचा प्रादुर्भाव असेल तर स्ट्रेप्टोमायसिन सल्फेट ९०% + टेट्रा सायकलीन हायड्रोक्लोराईड १०% (स्ट्रेप्टोक्सायक्लीन) ०.५ ग्रॅम प्रती लि. महिन्यातून एकदा आणि ब्रोमोपोलच्या फवारणीच्या ५-७ दिवसांच्या अंतराने फवारावे. गरजेपेक्षा जास्त फवारण्या टाळाव्यात, जर पाऊस झाला असेल तर स्ट्रेप्टोक्सायक्लीन + कॉपरची एक अधिक फवारणी करावी.</p>
केळी	वाढीची अवस्था	<p>सध्याचा ढगाळ, उष्ण व दमट हवामाना मुळे केळीवरील करपा (सिगटोका) रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगग्रस्त पानाचा भाग / पाने काढून जळावीत. रोगाची लक्षणे दिसताच प्रोपीकोन्याझोल ५ मिली व मिनरल ऑइल १०० मिली प्रती १० लीटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. त्यानंतर २० दिवसांच्या अंतराने २ फवारण्या कराव्यात.</p>
पशुधन व्यवस्थापन		<p>सततच्या पावसामुळे रस्ते, चराऊ कुरणे, गोठे यांत चिखल/ दलदल झाली असल्याने जनावरांच्या खुरांची विशेष काळजी घेणे आवश्यक आहे. विशेषतः संकरीत गायी व पांढरी खुरे असणारे सर्व जनावरांची खुरे भिजून मऊ होतात. त्यात खडे/ काटे टोचून जखमा होतात. खुरात चिखल रुतून बसतो. अशावेळी खुरांचे निरीक्षण करून उपचार करावा. विशेषतः शेळ्या मेंढ्या यांच्यामध्ये खुरकुज दिसून येते. त्यासाठी वाढलेली व कुजलेली खुरे काढून टाकावी. तसेच कॉपर सल्फेट किंवा फॉर्मॉलिडहाईड द्रावण असलेल्या उथळ हौदातून मेंढ्यांचे संपूर्ण खुर बुडतील अशा सोडाव्यात. पशुवैद्यकाच्या सहाय्याने औषधोपचार करावा. हवेतील आर्द्रता वाढली असल्याने जनावरांना सर्दी, फुफुसाचा दाह यांचा त्रास होण्याची संभावना असते. शक्यतो गोठा कोरडा ठेवा. गोठ्यात वाढलेले गवत, रिकामी पोती यांची बिछायत टाका. चुना भुरभुरावा. गोठ्यातील वातावरण ऊबदार ठेवा. यासाठी गोठ्यात धुरी करावा. जनावरांचा साठलेला चारा उदा. कडबा, मुरघास तसेच खाद्य विशेषतः शेंगदाणा पेंड, सरकी पेंड, गोळीपेंड यावर हिरवट काळसर बुरशी आली असेल तर असे खाद्य जनावरांना देऊ नका. चारा व खाद्य पावसात भिजणार नाही अशा ठिकाणी शेणाची पोहरी व्यवस्थित बांधून राहिल. माशा व डास यांचा प्रादुर्भाव टाळा जनावरांना उघड्यावर चरावयास पाठवु नये, तसेच त्याच्याकडे बारकाईने लक्ष द्यावे.</p>

स्त्रोत :

१) हवामान पूर्वानुमान

२) मागील हवामान

: प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.

: विभागीय कृषि संशोधन केंद्र, सोलापूर.

ठिकाण : कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.

दि. : १७ सप्टेंबर २०२१

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्रामीण कृषि मौसम सेवा-जिल्हा कृषि हवामान केंद्र, कृषि विज्ञान केंद्र, मोहोळ, सोलापूर.